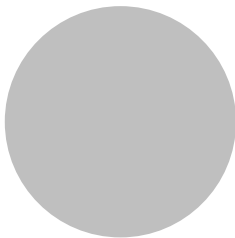
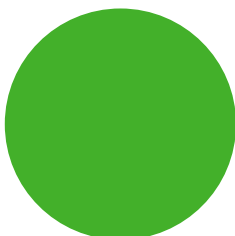
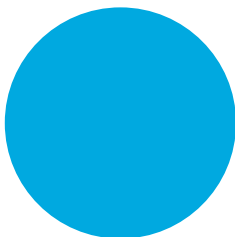
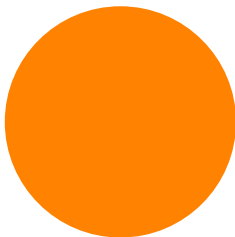

Antikvarisk konsekvensbedömning

Förslag till ny bostadsbebyggelse, mm, i stadsdelen Husby,
norra Järnafältet, Stockholm

2018-11-15

Objekt: Husby, norra Järvafältet, Stockholm	Ansvarig antikvarie: Fredrika Mellander Rönn Bjerking AB Strandbodgatan 1, Uppsala
Beställare: AB Svenska Bostäder	Granskad av Johan Dellbeck Bjerking AB
Omslagsbild: Utsikt från Husbyparken mot söder	
Reviderad 2018-11-15 Stockholm	Foton: Samtliga foton är tagna av Bjerking, där inget annat anges.

Förslag till ny bostadsbebyggelse i stadsdelen Husby, norra Järvafältet, Stockholm. Antikvarisk konsekvensbedömning

Inledning

Bjerking har fått i uppdrag av AB Svenska Bostäder att göra en konsekvensbedömning av planerade förtätningar inom stadsdelen Husby på norra Järvafältet, Stockholm. Bedömningen utgår från nedanstående underlag och bedömningen grundar sig på den kulturmiljöutredning som utfördes av Bjerking och som redovisas i rapport daterad 2018-02-01.

Fem detaljplaneprocesser har startat i Husby: Oslo 1, m.fl., ca 120 lgh., Ålesund 1, m.fl., ca 240 lgh., Halden 3, ca 90 lgh., Telemark 1 ca 150-170 lgh. och Dalhagens bollplan med idrottshall och skola. Denna konsekvensbedömning behandlar endast de två förstnämnda: Ålesund 1, m.fl. och Oslo 1, m.fl. Dessutom bedöms ett förslag till ny tunnelbanehall med galleria i Ålesund 1.

När det gäller *Oslo 1, m.fl.* finns en planbeskrivning i form av en samrådshandling. Planen innebär i korthet påbyggnad med bostadshus på sex parkeringsdäck i södra delen av området. Nya entréer skapas mot gatan och angränsande lokalgator förses med gångbanor. Oslo 1 och Molde 4 och 5 ägs av Stockholms stad och upplåts med tomträtt till AB Svenska Bostäder. Trondheim 4 och 5 och Oslo 6 ägs av Svenska Bostäder.

För *Ålesund 1 m.fl.* finns en Start-PM som anger att projektet syftar till att utveckla flera fastigheter vid Husby centrums två tunnelbaneuppgångar med bostäder och kompletterande handelsytor, samt utveckla de offentliga rummen. Syftet är även att förstärka och förbättra kopplingar för gångtrafikanter inom området och till intilliggande stadsdelar. Trafikseparerade gator ska förses med nya gång- och cykelbanor. Planområdet ägs av Stockholms stad, med Svenska bostäder som tomträtts-havare i Ålesund 1, Bergen 2 och Oslo 9 och med D. Carnegie och CO som tomträtts-havare i Bergen 1. De föreslagna förändringarna inom Svenska Bostäders fastigheter i centrum beskrivs genom skisser och planritningar på planerade nybyggnader. Beträffande Carnegies fastigheter består underlaget av en planskiss och gestaltningsidéer avseende kulörer.

När det gäller *T-banegallerian* i Ålesund 1 finns en skiss samt ett fotomontage utfört av ÅWL Arkitekter.

På grund av att underlagsmaterialet består av handlingar av skiftande karaktär, med olika detaljeringsgrad, hålls föreliggande konsekvensbedömning på en översiktlig nivå och behandlar i första hand den nya bebyggelsens föreslagna *placeringar*. Bedömningarna kan behöva justeras när ett mer detaljerat underlag föreligger.

Förutsättningar

De planerade bostadshusen ligger dels i Husbys centrumstråk, dels i bostadskvarteren söder om centrum.

Samtliga berörda kvarter, utom kv. Ålesund, ligger inom område som gulklassats av Stockholms stadsmuseum, vilket innebär att bebyggelsen bedömts vara av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde. Kv. Ålesund ligger inom kvarter som grönklassats (bebyggelse som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt), den näst högsta klassen. Den befintliga T-banehallen är dock gulklassad.

När det gäller den känslighets- och tålighetsanalys som utfördes av Bjerking inom ramen för kulturmiljöutredningen har kv. Ålesund bedömts vara känsligt för förändringar och övriga kvarter mindre känsliga. Förutsättningarna beskrivs närmare i kulturmiljöutredningen.

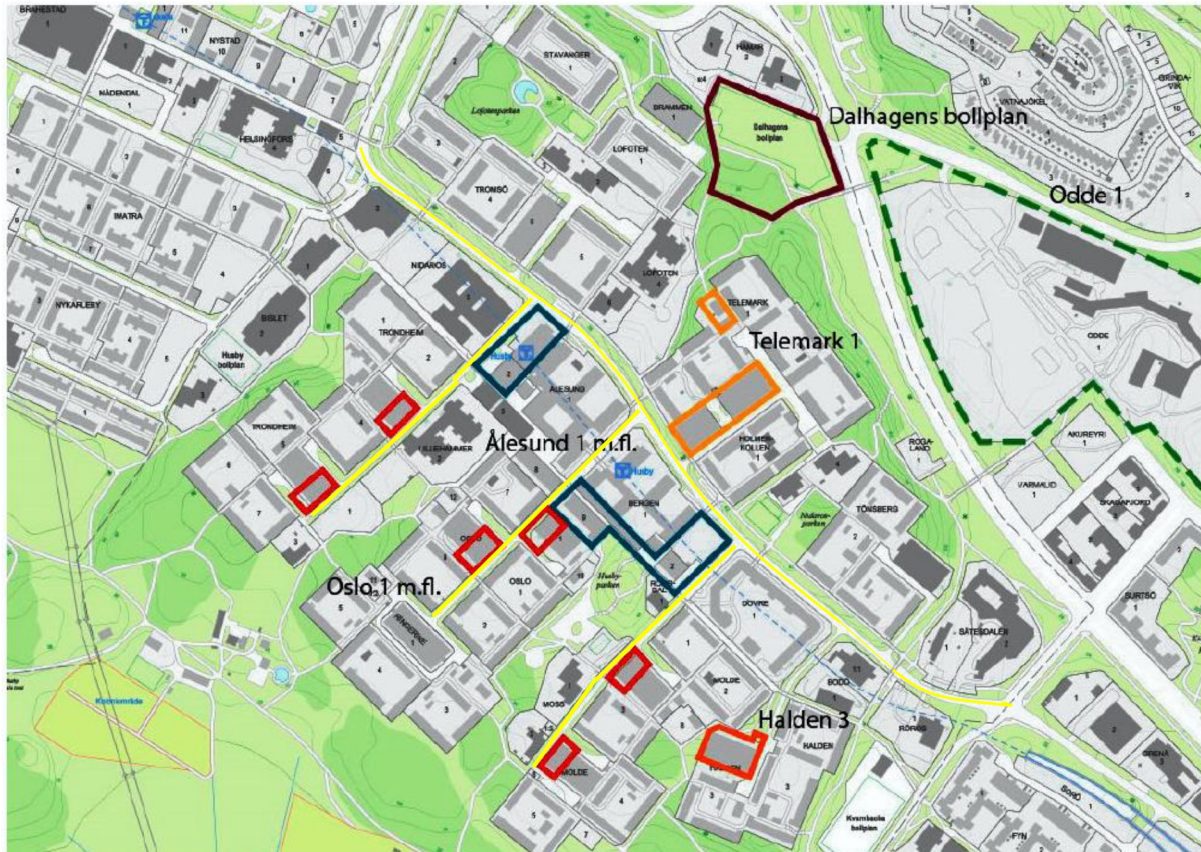

Illustration ur Start-PM 2017-01-20 som visar aktuella detaljplaneprojekt i området: Ålesund 1, m.fl., Oslo 1, m.fl., Halden 3, Telemark 1 och Dalhagens bollplan. Denna konsekvensbedömning behandlar endast de två förstnämnda: Ålesund 1, m.fl. (markerat med blått) och Oslo 1, m.fl. (markerat med rött). Gul linje (tillagd av Bjerking) markerar bilvägar som planeras bli tillgängliga för gångtrafikanter. Enligt muntliga uppgifter från stadsbyggnadskontoret gäller detta även Norgegatan (tunn gul linje).

Bedömningsgrunder

I kulturmiljöutredningen har Husby delats in i elva delområden med olika karaktärsdrag. För varje område har värdebärande karaktärsdrag preciserats, d.v.s. faktorer i den fysiska miljön som är viktiga för att områdets kulturhistoriska värde ska vara avläsbart även i framtiden. Dessutom finns ett antal övergripande karaktärsdrag och strukturer som är gemensamma för hela stadsdelen. De värdebärande karaktärsdragen har tillsammans med känslighets- och tålighetsanalysen utgjort grund för denna konsekvensbedömning.

Trafikseparering – ett övergripande karaktärsdrag

Husby präglas av den konsekvent tillämpade trafiksepareringen, som var ett rådande ideal när stadsdelen uppfördes. Den byggde på en hierarki av vägar med olika hastighet och utformning: fjärrleder, primärleder, sekundärleder och matarleder. Gångtrafikanter hänvisades till separata gångvägar, dessa skulle fortsätta kontinuerligt till arbetsområden och friområden och vara bekväma och väl belysta. Korsningar med matargator och viktigare lokalgator skulle utföras planskilda.

I Husby samlades de trafikalstrande funktionerna vid körgatorna och stora sammanhängande bilfria ytor kunde skapas inom bostadskvarteren. Sopsugsanläggningen var också en förutsättning för detta. Gångvägssystemet är sammanbundet av gångbroar över nedsänkta bilvägar som saknar trottoar.

En följd av trafiksystemet är att bostadskvarteren uppvisar en avvisande "baksida" mot de nedsänkta bilgatorna som saknar entréer och butiker. Spontana genvägar har uppstått längs med de trottoarlösa bilgatorna.

Bedömningsskala för konsekvenser

Nedanstående skala används för att bedöma föreslagna förändringars konsekvensers för kulturmiljön:

Positiva konsekvenser uppstår när åtgärden medför att befintliga kulturmiljövärden tas tillvara, utvecklas och stärks.

Ingen konsekvens uppstår när påverkan är utan betydelse.

Små negativa konsekvenser uppstår när enstaka kulturmiljöobjekt av mindre betydelse påverkas eller tas bort. De enstaka objekten är inte betydelsebärande för kulturmiljöns helhet eller är inte unika eller sällsynta till sin typ. Samband och strukturer kan även i framtiden uppfattas.

Måttliga negativa konsekvenser uppstår när viktiga kulturmiljövärden påverkas i högre grad än ovan. Kulturmiljö som fragmenteras så att dess helhet inte kan uppfattas. Strukturer och samband försvagas och blir mindre tydliga. Enstaka kulturvärden, välbevarade, unika eller på annat sätt värdefulla i ett regionalt perspektiv går förlorade.

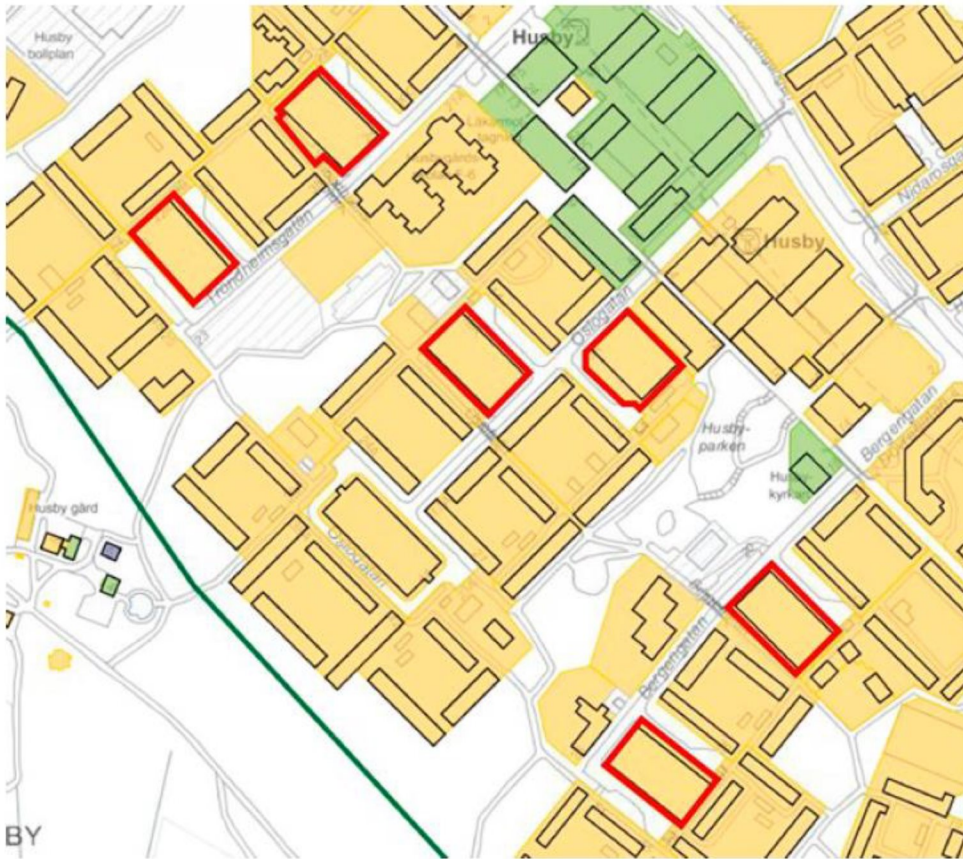
Stora negativa konsekvenser uppstår när påverkan sker i kulturmiljö med höga bevarandevärden - vanligen riksintresse och regionalt och lokalt utpekade viktiga värden men stora värden kan också representeras av mycket värdefulla enskilda objekt som inte alltid kommit med i övergripande inventeringar. Om påverkan innebär att miljöns värdekärnor skadas eller får till följd att viktiga samband och strukturer går förlorade uppstår stor negativ påverkan.

Underlag

- Svenska Bostäder. Bergen 2, Ålesund 1-2, Oslo 9. Skiss 2018-06-07. Bergkrantz arkitektur.
- Svenska Bostäder. Ålesund 1-2. Skiss 2018-03-28. Bergkrantz arkitektur.
- Svenska Bostäder. Husby centrum. T-banegalleria. Skiss 2017-05-10. ÅWL Arkitekter.
- Kulör- och materialbeskrivning till Kulturmiljöanalys Husby Centrum. Bergkrantz arkitektur. 2018-06-12.
- Planbeskrivning. Detaljplan för Oslo 1, m.fl. inom stadsdelen Husby, S-DP 2016-15727. Stockholms stad, Stadsbyggnadskontoret.
- Kv. Bergen. Husby. Situationsplan 2018-06-08. D Carnegie & CO. Argo Arkitekter.
- Fasadkulör. Referensobjekt Gränby. Argo arkitekter 2015.
- Gestaltningssidéer avseende kulörer. Kv. Bergen i Husby. 2018-05-07. D Carnegie & CO. Argo Arkitekter.
- Startpromemoria för planläggning av Ålesund 1 m.fl. i stadsdelen Husby (ca 240 bostäder). Tjänsteutlåtande Dnr 2016-19140. 2017-01-30. Stadsbyggnadskontoret, planavdelningen Stockholms stad.
- T-banegalleria. Fotomontage 2017-06-05. ÅWL Arkitekter.
- Husby Norra Järva. Kulturmiljöutredning. Bjerking 2018-02-01.
- Stockholms stadsbyggnadsnämnds arkiv: stadsplaner.
- Muntliga uppgifter från Stockholms stads stadsbyggnadskontor 2018-11-09, angående Trafik-PM.

Nya bostadshus på parkeringsdäck i Trondheim 4 och 5, Oslo 1 och 6 och Molde 3 och 4.

Underlag: Planbeskrivning. Detaljplan för Oslo 1, m.fl. inom stadsdelen Husby. S-Dp 2016-15727. Samrådshandling 2018-05-07.

Parkeringsdäcken markerade med rött på stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta. Illustration ur planbeskrivningen.

Parkeringsdäcken – ett karaktäristiskt inslag i stadsdelen

Illustrationer på de ursprungliga stadsplanekartorna på kommande sidor visar hur trafiken leds in i bostadsområdet från den större Norgegatan till de mindre gatorna Trondheimgatan, Oslogatan, Bergengatan och Nordkapskatan och vidare till parkeringsdäcken. Tretton parkeringsdäck byggdes i bostadskvarteren. Åtta av dem ligger i den södra delen och fem i den norra. Ett av däckerna i den norra delen är rivet. Utöver dessa fanns två parkeringsdäck i anslutning till centrum. Stadsdelen var väl försörjd med parkeringsplatser; området planerades med 1,2 parkeringsplats per lägenhet.

Parkeringsdäcken är uppförda i 3 plan i platsgjuten betong med överbyggnader och genombrutna fasadpartier i trä. På det övre däck, som var avsett för besöksparkering, placerades lätta träbyggnader för mopeder och torrsopor. Parkeringsdäcken innehöll också skyddsrum. De låga däckens kraftfulla gestaltning i betong avviker från bostadshusen och skapar en variation i stadsrummet.

Parkeringsdäcken, som understryker trafiksepareringen, har bedömts vara ett karaktäristiskt inslag i stadsdelen som helhet och ett värdebärande karaktärsdrag i respektive delområde.

Beskrivning av förslaget

Sex nya bostadshus i 5 våningar uppförs på befintliga parkeringsdäck, vilket innebär 4 våningar över den nuvarande nivån. Hela parkeringsdäcket ingår i respektive planområde. Fastigheterna omfattar förutom parkeringsdäcket även intilliggande bostadskvarter, vilket innebär att de redan idag är bildade för bostadsändamål. En del av däckens omvandlas till bostadsgård, men antalet parkeringsplatser bedöms ändå räcka för dagens behov, enligt planbeskrivningen.

Lokalgatorna förses med gångbanor, vilket är möjligt inom ramen för äldre detaljplaner (stadsplaner).

Enligt planbeskrivningen skapar de befintliga parkeringsdäcken idag "ett glapp i stadsväven" och med den nya bebyggelsen vill man vitalisera stadsdelens gator, skapa tryggare gaturum och tillföra kvalitéer till stadsbilden.

Planområdet ligger söder om Norgegatan och har delats in sex delområden utefter de tre lokalgatorna som utgår från Norgegatan. Längs Trondheimsgatan omfattas fastigheterna Trondheim 4 och 5, längs Oslogatan Oslo 1 och 6 och längs Bergengatan Molde 3 och 4.

Detaljplanens delområden ingår i sin tur i tre delområden som avgränsats i kulturmiljöutredningen (delområde 1, 2 och 3) och konsekvensbedömningen utförs med utgångspunkt från dessa.

Placering: De nya husen placeras på den del av parkeringsdäcket som vetter mot gatan och husen får entréer mot gatan.

Utformning: Rektangulära byggnadskroppar med pulpettak och balkonger, utan utskjutande fasadpartier. Husen består av två volymer med en liten förskjutning emellan. Avsikten är att byggnaderna ska upplevas slankare från gatan.

Kulörer: Fasaderna putsas i kulörer som anknyter till omgivande bebyggelse, samt förses med accentkulörer.

Sammanfattning av områdesbeskrivningarna i kulturmiljöutredningen

Delområde 1, berör två parkeringsdäck längs Trondheimsgatan

Ett flertal hus i området har renoverats i enlighet med kvalitetsprogrammet från 2012 och det präglas inte längre av ursprunglig gestaltungsprincip med enhetlig hustyp och färgsättning.

Delområde 2, berör två parkeringsdäck längs Oslogatan

Området är idag en välbevarad representant för 1970-talets arkitektur och stadsplanering, även om ett flertal hus byggdes på med en extra våning på 1990-talet. Vid tiden för inventering i samband med kulturmiljöutredningen planerades renovering av husen på Oslogatan i enlighet med kvalitetsprogrammet från 2012.

Delområde 3, berör två parkeringsdäck längs Bergengatan

För närvarande pågår ombyggnad av flera hus och gårdar i enlighet med kvalitetsprogrammet från 2012. Många av husen har kvar ursprungliga entrépartier i trä och fönstersnickerier.

Konsekvenser för kulturvärdena

De nya bostadshusen ligger inte inom kvarter som grönklassats (särskilt kulturhistoriskt värdefull, den näst högsta klassen) utan i gulklassad del (av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde).

Byggnaderna ligger inom område som bedömts vara mindre känsligt för förändringar enligt känslighets- och tålighetsanalysen i kulturmiljöutredningen.

Förslaget innebär att stadsplanemönstret påverkas genom att:

- Gångbanor anläggs på ena sidan om lokalgatorna Trondheimsgatan, Oslogatan och Bergengatan.
- Husen får entréer mot gator som tidigare var förbehållna biltrafik.
- Nya rörelsemönster skapas.
- Den strikta trafiksepareringen upphör i berörda delar av stadsdelen.

Parkeringsytorna ingår i trafiksepareringen, som är ett övergripande karaktärsdrag i Husby. Däcken och det väl tilltagna antalet parkeringsplatser berättar också om bilens stora betydelse under perioden.

Förslaget innebär att sex av totalt åtta parkeringsdäck i den södra delen bebyggs. Av fem parkeringsdäck i den norra delen är ett rivet. Av centrums två parkeringsdäck kommer ett att bebyggas och ett att byggas om, enligt förslag som redovisas nedan. Planering pågår även för att ersätta ett parkeringsdäck i Halden 3 med två bostadskvarter.

Förtätningen gör att stadsbilden blir mer kompakt och att siktlinjer begränsas.

Kontrastverkan mellan de låga och kraftfull gestaltade parkeringsdäcken i grå betong och de höga bostadshusen i mättade kulörer försvinner.

Den förslagna hustypen har en enkel utformning som ansluter väl till befintlig bebyggelse. Kulörförslaget strävar i huvudsak efter anpassning till omgivande stadsrum. Accentfärgerna ger dock ett något rött intryck.

Det nordöstra parkeringsdäcket i delområde 2 ligger nära Husby centrum och en påbyggnad kommer påverka upplevelsen av centrum.

Sammanfattande bedömning

Förslaget innebär att stadsplanemönstret ändras och att trafiksepareringen upphör i berörda delar. Samtidigt kan det vara positivt att de tidigare slutna bostadskvarteren öppnar sig mot de gator som tidigare var förbehållna biltrafik.

Genom de nya bostadshusen på de tidigare öppna ytorna blir stadsbilden tätare och ger färre möjligheter till utblickar. De befintliga däckerna bidrar till en luftigare stadsbild men kan också uppfattas som ödsliga torg.

Det är positivt att parkeringsdäcken inte kommer bebyggas i sin helhet, och att ursprungliga däck finns bevarade i andra kvarter.

Den föreslagna hustypen har en enkel grundform, anpassade till befintlig bebyggelse. Det är bra att färgsättningen strävar efter anpassning, men detaljerna bör studeras närmare i nästa skede.

Samtliga förslag till påbyggnader bör visualiseras genom fotomontage som visar hur den nya bebyggelsen upplevs från olika siktpunkter.

Sammanfattningsvis bedöms förslaget innebära små till måttliga negativa konsekvenser för kulturvärdena.

Nedan redovisas områdesbeskrivningarna i sin helhet för de tre delområden, enligt kulturmiljöutredningen, som berörs av byggplanerna i kv. Trondheim, Oslo och Molde. Beskrivningarna kompletteras med stadsplanekartor och fotografier.

Två parkeringsdäck längs Trondheimgatan, fastigheterna Trondheim 4 och 5.

Områdesbeskrivning ur kulturmiljöutredningen. Delområde 1. Kv. Trondheim, Lillehammer

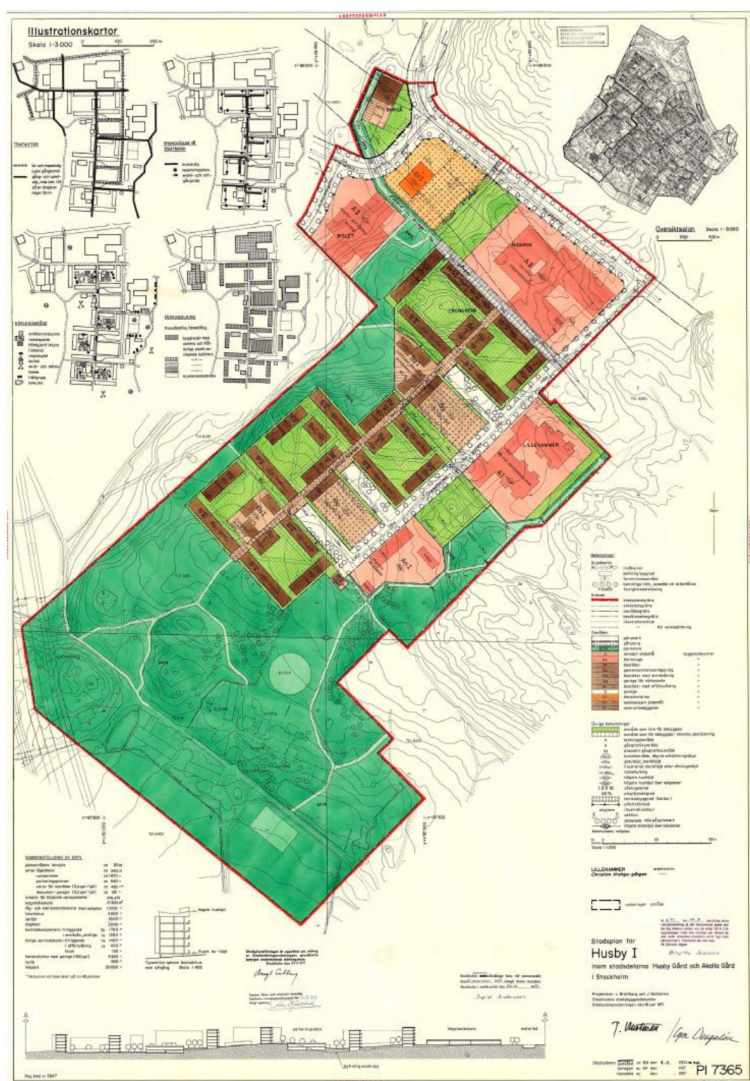
I området ingår kvarteret Trondheim med bostadshus, kv. Lillehammer med Husbygårdsskolan, samt grönområdet mot kv. Oslo och Ringerike i delområde 2. I området har ett flertal hus och gårdar renoverats i enlighet med kvalitetsprogrammet från 2012. På Trondheimgatan 30-32 har två loftgångshus delvis byggts till på höjden och dessutom har en ny byggnad uppförts i kvarterets södra hörn för att länka samman de delvis påbyggda husen. I området finns även två parkeringsdäck i 3 plan ut mot Trondheimgatan.

Den från början konsekvent genomförda arkitekturen med upprepning av en hustyp med enhetlig färgsättning har brutits upp och fragmenterats genom om- och tillbyggnaderna. Tilläggsisoleringen av fasaderna gör att de för området typiska betongelementfasaderna dolts bakom ny puts. Även gårdarna har genomgått upprustning och renovering med ny växtlighet och nya material som t.ex. konstgräs och gummiastfalt på lekplatser.

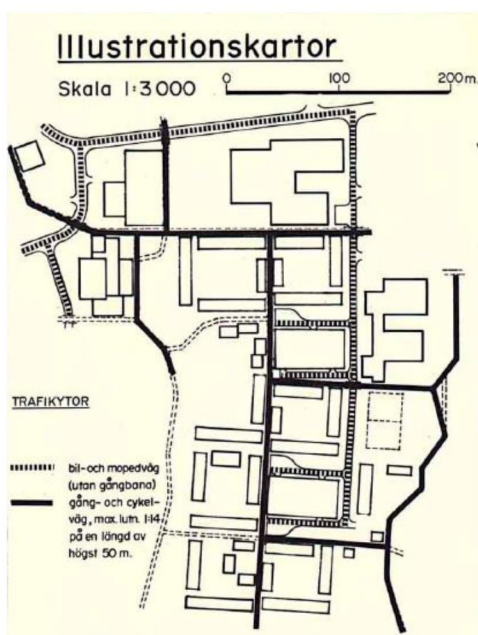
I grönområdet/friområdet som utgör en av de gröna kilarna finns Husbygårdsskolan som är en envånings skolbyggnad med fasader i gult tegel och flackt tak med röd plåt. Den daghemsbyggnad som tidigare fanns i grönområdet i slutningen ner mot Järvafältet är sedan några år riven. Den avrivna tomten är inhägnad och delvis igenvuxen med sly.

Värdebärande karaktärsdrag

- Samspelet mellan naturen och bostadskvarteren med bevarade skogspartier och berghällar inpå husknuten som kontrast till de halvslutna bostadsgårdarna.
- Den ursprungliga gröna fasadfärgen har delvis bevarats.
- Loftgångar i husens hela längd understryker horisontaliteten i arkitekturen medan trapphustorn och balkongrader ger en vertikal betoning.
- Komplementbyggnader.
- Trafiksepareringen.
- Parkeringsdäck av betong i 3 plan.
- Kvartersstrukturen med hus runt halvslutna gårdar.
- Den "gröna kilen" som hänger ihop med Järvafältets friområde.

Stadsplan för Husby I, inom stadsdelarna Husby gård och Akalla gård i Stockholm. PL 7365, fastställd 14/3 1972. Parkeringsdäcken markeras med beige rektanglar.

Illustrationen från stadsplane-kartan visar hur biltrafiken ska ledas från Norgegatan via Trondheimsgatan in till parkeringsdäcken.

I bildens mitt syns det norra parkeringsdäcket, som ligger mitt emot Husbygårdsskolan F-6. De ljusa husen i bakgrunden är om- och påbyggda. En påbyggnad på parkeringsdäcket kommer göra stadsbilden tätare.

Det södra parkeringsdäcket. Foto mot nordväst.

Det södra parkeringsdäcket fotograferat från grönområdet i söder.

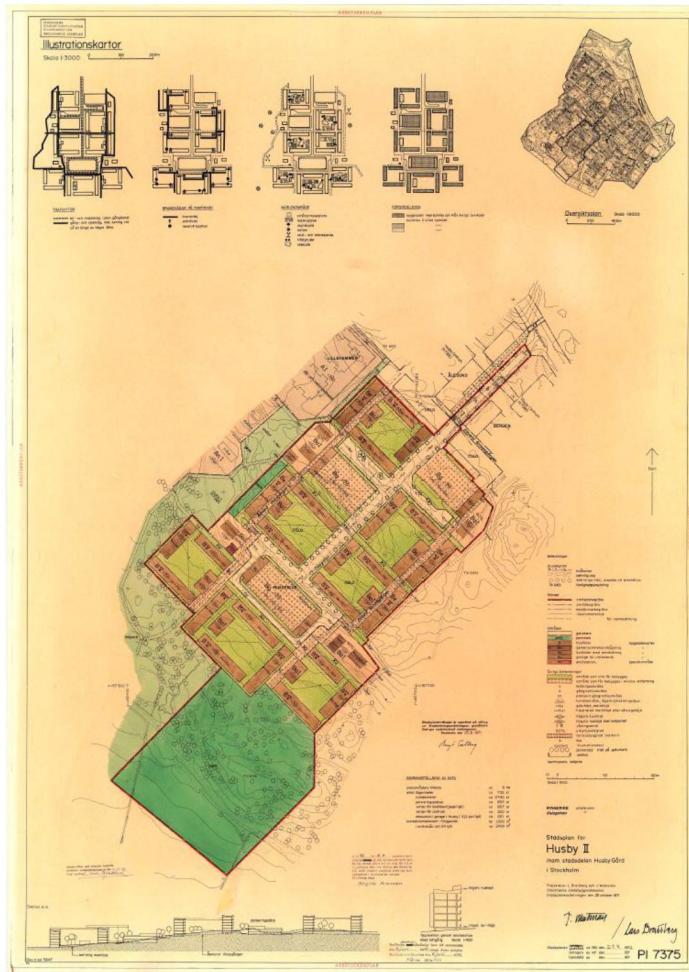
Två parkeringsdäck längs Oslogatan, Oslo 1 och 6

Områdesbeskrivning ur kulturmiljöutredningen. Delområde 2, kv. Oslo och Ringerike

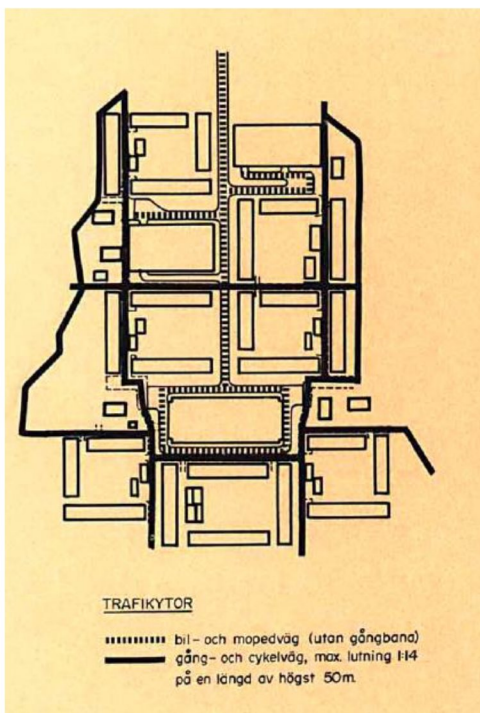
Området består av kv. Oslo och Ringerike. Husfasadernas färger varierar från rödaktigt gult närmast Järvafältet till mörkare rött närmast centrumstråket. Fasadelementen har en slät struktur. I kvarteren Oslo och Ringerike har husen ännu ej genomgått den renovering som pågår i delområde 1 och 3. Ett flertal hus byggdes på med en extra våning på 1990-talet. Nyligen brandskadades huset på Oslogatan 22. För närvarande planeras en kommande renovering av husen på Oslogatan i enlighet med kvalitetsprogrammet från 2012. Området är idag en välbevarad representant för 1970-talets arkitektur och stadsplanering.

Värdebärande karaktärsdrag

- Konsekvent upprepning av en industriellt producerad hustyp inom ramen för ett konsekvent upprepat stadsplanemönster i hela stadsdelen.
- Samspelet mellan naturen och bostadskvarteren med bevarade skogspartier och urbergshällar inpå husknuten som kontrast till de halvslutna bostadsgårdarna.
- Medvetet sammanhållen och enhetlig färgsättning av fasader i rödaktigt gult och rött fungerar som identitetsmarkör för området.
- Den enhetliga arkitekturen med betongelementfasader i kraftiga jordfärger står i kontrast till den omgivande naturen.
- Ursprungliga entrépartier på en del av husen.
- Ursprungliga fönstersnickerier i trä.
- Komplementbyggnader.
- Parkeringsdäck av betong i 3 plan.
- Trafiksepareringen.

Stadsplan för Husby II, inom stadsdelarna Husby gård i Stockholm. PL 7375, fastställt 8/9 1972. Parkeringsdäcken markeras med beige rektanglar.

Illustrationen från stadsplanekartan visar hur biltrafiken ska ledas från Norgegatan, via Oslogatan in till de tre parkeringsdäcken.

Det östra parkeringsdäcket ligger nära centrum. Foto från återvändsgata.

Östra parkeringsdäcket. Foto mot sydväst.

Det västra parkeringsdäcket. Foto från gångbro över Oslogatan mot nordost.

Oslogatan omsluter det tredje parkeringsdäcket (se illustration sid. 12). Detta parkeringsdäck omfattas ej av planerna.

Två parkeringsdäck längs Bergengatan, Molde 3 och 4.

Områdesbeskrivning ur kulturmiljöutredningen, delområde 3 kv. Molde, Halden, Bodö.

Område 3 består av kv. Molde och Halden samt kv. Bodö med en gammal telestation och den f.d. polisstationen som byggts om av Micasa. Det ombyggda huset är till skillnad från bostadshusen försett med en träfasad utformad på ett sätt som känns tydligt nutida. Den f.d. telestationen har fasader av grågröna plåtkassetter. Den ser idag ut att vara tom och övergiven. Husby kyrka ingår också i området. Kyrkan har med sin enkla planform och sitt branta sadeltak en mycket traditionell utformning som nästan påminner om en uppländsk medeltidskyrka. Husbyparken är en av de gröna kilar som står i direkt förbindelse med Järvafältet.

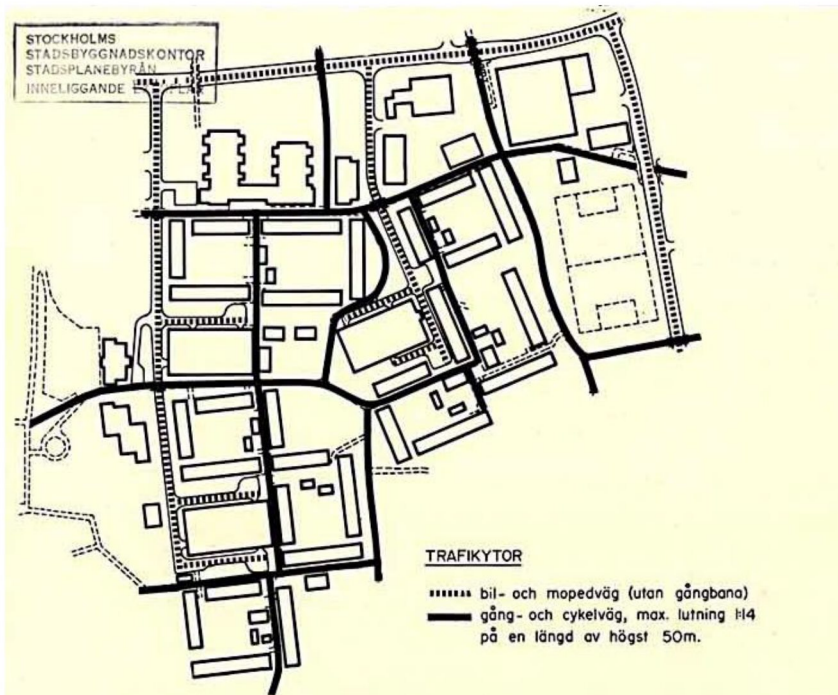
Bostadskvarteren närmast Edvard Griegsgången har nyligen genomgått renovering i enlighet med kvalitetsprogrammet. På de nyrenoverade gårdarna har nya material introducerats som t.ex. stödmurar av granit och corténstål. För närvarande pågår ombyggnad av flera hus och gårdar. Byggnaderna i kv. Molde har ljusblå fasader medan husen i kv. Halden har ljusgröna fasader. Kännetecknande är att husen i kvarteren Molde och Halden har vita fönsteromfattningar. Många av husen har kvar ursprungliga entrépartier i trä och fönstersnickerier.

Värdebärande karaktärsdrag

- Konsekvent upprepning av en industriellt producerad hustyp inom ramen för ett konsekvent upprepat stadsplanemönster i hela stadsdelen.
- Samspelet mellan naturen och bostadskvarteren med bevarade skogspartier och urbergshällar inpå husknuten som kontrast till de halvslutna bostadsgårdarna.
- Medvetet sammanhållen och enhetlig färgsättning av fasader i blått och grönt fungerar som identitetsmarkör för området.
- Den enhetliga arkitekturen med betongelementfasader i kraftiga jordfärger står i kontrast till den omgivande naturen.
- Ursprungliga entrépartier på en del av husen.
- Ursprungliga fönstersnickerier i trä.
- Komplementbyggnader.
- Parkeringsdäck av betong i 3 plan med spår av brädformgjutning.
- Trafiksepareringen.

Stadsplan för Husby IV, inom stadsdelarna Husby gård och Kista gård i Stockholm. PL 7435.fastställd 28/12 1973. Parkeringsdäcken markeras med beige rektanglar.

Illustrationen från stadsplanekartan visar hur biltrafiken ska ledas från Norgvegatan, via Bergengatan och Nordkapsgratan in till de tre parkeringsdäcken i bostadsområdet och till parkeringsdäcket i anslutning till livsmedelsbutiken i nordost.

Utsikt från Husbyparken över det norra parkeringsdäcket, med övre däck i två nivåer.

Norra parkeringsdäcket till höger i bild. Foto mot nordost.

Södra parkeringsdäcket. Foto Google Maps. Foto mot öster.

Södra parkeringsdäcket. Foto mot norr.

Nya bostadshus i Bergen 2, Ålesund 1, Oslo 9

Underlag: Svenska Bostäder. Bergen 2, Ålesund 1-2, Oslo 9. Skiss 2018-06-07. Bergkrantz arkitektur.
Startpromemoria för planläggning av Ålesund 1 m.fl. i stadsdelen Husby (ca 240 bostäder).
Stockholms stad.

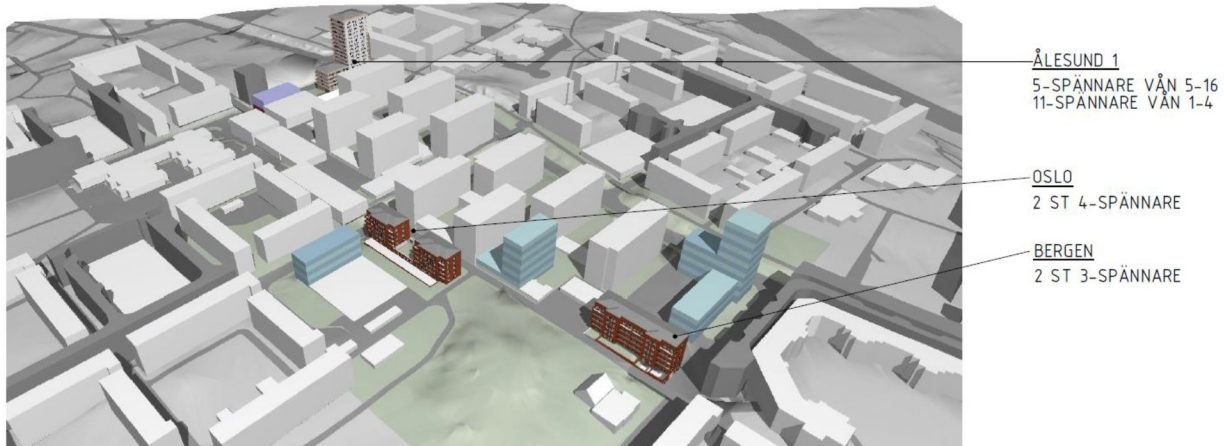

Illustration ur skisshandling. Bergkrantz Arkitektur. Svenska Bostäder 2018-06-07.

Beskrivning av förslaget - sammanfattning

Svenska Bostäder planerar att komplettera området med fyra bostadshus fördelade på tre kvarter i Husby centrum. Två av kvarteren ligger i anslutning till Husbyparken (kv. Oslo och Bergen) och det tredje ligger i stadsdelens nordvästra del (kv. Ålesund). Man planerar även att bygga till ICA-butiken i kv. Ålesund mot Trondheimsgatan.

Planerna påverkar naturligtvis de kvarter som bebyggs, men också omgivningarna i olika grad framför allt Husbyparken med Husby kyrka, men även SKB:s bostäder i kv. Dovre. Stadsplanen, med en långt driven trafikseparering, kommer att förändras.

Områdesbeskrivning ur kulturmiljöutredningen

Samtliga berörda kvarter ligger inom delområde 8, kv. Bergen, Ålesund. Husby centrum markeras av tio höga skivhus i 8 och 9 våningar. De binds samman med låga längor i markplanet. I centrum finns flera torgbildningar, bl.a. vid tunnelbanans bägge uppgångar. Vid norra tunnelbaneuppgången ligger en livsmedelsbutik. Vid ett större torg finns restaurang, kafé och Folkets Husby Träff. Längs med Edvard Griegsgången finns småbutiker, bibliotek och ungdomsgård mm. Bebyggelsen i kv. Ålesund har bevarat den ursprungliga karakteristiska färgsättningen av fasaderna, medan husen i kv. Bergen målats om i vitt och försetts med nya balkongräcken.

Värdebärande karaktärsdrag

- De höga skivhusen i centrum kontrasterar mot de lägre omgivande bostadskvarteren. De låga sammanbindande husen mellan de höga skivhusen skapar varierade stadsrum.
- Medvetet genomförd färgsättning (i kv. Ålesund) med ljusa fasader i gult och ljusblått med gröna, röda och blå fält som kontrast mot de omkringliggande bostadskvarterens mörkare fasader.

- Markbehandling med hårdgjorda ytor av cementplattor och smågatsten, dekorativa anläggningar med bl.a. fontän samt planteringar.
- Edvard Griegsgången och Norgegatan som löper genom och parallellt med centrum, med fortsättning i angränsande stadsdelar, är ett uttryck för bandstadsplanen.

Husbyparken som ligger på ett höjdparti i anslutning till centrumbebyggelsen är en av de gröna kilar som står i direkt förbindelse med Järvafältet. Husby kyrka ligger i parkens nordöstra del invid centrum. Kyrkan har med sin enkla planform och sitt branta sadeltak en mycket traditionell utformning som påminner om en uppländsk medeltidskyrka. Parken ligger inom delområde 3 i kulturmiljöutredningen.

Kv. Dovre som byggdes 1990 präglas av den postmodernistiska stilen. Husen har fasader med burspråk och utskjutande partier och varierad taksiluett. Den strikta trafiksepareringen bryts av en lokalgata parallellt med Norgegatan, försedd med trottoar och entréer till trapphusen.

De tre kvarteren beskrivs och bedöms nedan var för sig.

Ett bostadshus i kv. Bergen 2

Placering: Norr om kyrkan och Husbyparken, på platsen för en tidigare livsmedelshall.

Utformning: Hus i 5 våningar med två trapphus. Lokal mot torget och förgård mot Edvard Griegsgången. Skissen visar en långsträckt byggnad med utskjutande fasadpartier mot parken och valmat sadeltak. Byggnaden får entréer från Bergengatan, som tidigare endast varit avsedd för biltrafik.

Kulörer: Fasader mot omgivande bostadskvarter, utanför centrum, föreslås få mörka och mättade kulörer som anknyter till befintliga bostadshus. Fasader som vänder sig mot de ljusa skivhusen i centrum får en ljus grå neutral kulör. Även fönster, balkongräcken och övriga detaljer färgas in i fasadkulör.

Konsekvenser för kulturvärdena

Den nya byggnaden ligger inte inom kvarter som grönklassats (särskilt kulturhistoriskt värdefull, den näst högsta klassen) utan i gulklassad del (av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde). Huset ligger dock i anslutning till den grönklassade kyrkan.

Byggnaden ligger inom område som bedömts vara mindre känsligt för förändringar enligt känslighets- och tålighetsanalysen i kulturmiljöutredningen.

Befintlig f.d. livsmedelsbutik i en våning rivs och ersätts av ett bostadshus i 5 våningar. Centrumbebyggelsen karaktäriseras idag av kontrasten mellan höga bostadshus och låga servicebyggnader. Genom den höga nybyggnaden försvinner kontrastverkan i denna del av centrum och stadsrummet blir mindre varierat.

Huset kommer också att påverka siktlinjer. Det nya huset placeras bakom (nordost) om kyrkan. Från Husbyparken i sydväst kan den nya byggnaden komma att uppfattas som en mur bakom kyrkan, idag avtecknar sig kyrkans siluett mot en fri rymd.

Byggnaden kommer att skymma utsikten över Husbyparken från SKB-kvarteret i kv. Dovre.

Husens utformning avviker från den ursprungliga bebyggelsens enkla saklighet, men kulörerna ska enligt förslaget anpassas till omgivningen, vilket är positivt.

Förslaget innebär att stadsplanemönstret påverkas genom att:

- En gångbana anläggs på ena sidan om lokalgatan Bergengatan.
- Huset får entréer mot en gata som tidigare var förbehållna biltrafik.
- Nya rörelsemönster skapas.
- Den strikta trafiksepareringen upphör i berörda delar av stadsdelen.

Denna förändring påverkar ett av de mesta karaktäristiska inslagen i stadsdelen; trafiksepareringen. Upptrampade spontana gångvägar på flera ställen visar att invånarna redan tagit dessa stråk i besittning.

Sammanfattande bedömning

Om bebyggelsen ska kompletteras är en placering i centrumområdets utkant att föredra. Variationen mellan höga hus och låga längor påverkas, men samtidigt finns variationen kvar i andra delar av centrum. Den stängda livsmedelshallen ger idag ett slutet och förfallet intryck och bidrar inte positivt till miljön.

Stadsbilden blir tätare och ger färre möjligheter till utblickar. Att täppa till mellanrummet bakom kyrkan påverkar upplevelsen av kyrkan och är negativt för kulturvärdena.

Stadsplanemönstret förändras genom att Bergengatan blir tillgänglig för gångtrafikanter. Huvuddragen i stadsplanen består dock och förändringen bedöms inte påverka den historiska läsbarheten i stadsdelen *som helhet*.

Det är bra att kulörförslaget strävar efter anpassning till omgivande stadsrum. Utformningen bör studeras närmare i nästa skede.

Förslaget bör visualiseras genom fotomontage som visar hur den nya bebyggelsen upplevs från olika siktpunkter.

Sammanfattningsvis bedöms förslaget innebära små till måttliga negativa konsekvenser för kulturvärdena.

Den tidigare livsmedelshallen. På platsen planeras ett femvåningshus med två trapphus. Foto från Husbyparken mot norr.

Foto från Husbyparken mot platsen för det planerade bostadshuset. I bakgrunden syns SKB-kvarteret från 1990-talet (kv. Dovre).

Foto från Husbyparken mot SKB-kvarteret.

Den stängda livsmedelshallen ger idag ett förfallet intryck. Foto mot norr.

Husby kyrka. Foto från torgbildningen framför östra T-baneuppgången. Den f.d. livsmedelshallen t.v. i bild.

Foto från Husbyparken mot nordost. Kyrkans siluett avtecknar sig mot himlen.

Utsikt från Husbyparken mot nordost.

Två bostadshus i kv. Oslo 9

Placering: Väster om Husbyparken, på platsen för den låga byggnad som inrymmer Kulturskolan. De föreslagna husen är dock något tillbakadragna i förhållande till den befintliga byggnaden.

Utformning: två hus i 5 våningar med två trapphus. Lokaler mot Edvard Griegsgången. Bostadskomplement mot gård. Skissen visar två höga byggnader sammanbundna med en lägre del. Husen har utskjutande fasadpartier vända mot parkeringsdäcket i kv. Oslo i sydväst, och valmade sadeltak. Den sammanbindande delen har platt tak. Huset med gaveln vänd mot Oslogatan får entréer från gatan, som tidigare endast varit avsedd för biltrafik.

Kulörer: Fasader mot omgivande bostadskvarter, utanför centrum, föreslås få mörka och mättade kulörer som anknyter till befintliga bostadshus. Fasader som vänder sig mot de ljusa skivhusen i centrum får en ljus grå neutral kulör. Även fönster, balkongräcken och övriga detaljer färgas in i fasadkulör.

Konsekvenser för kulturvärdena

Det nya byggnadskomplexet ligger inte inom kvarter som grönklassats (särskilt kulturhistoriskt värdefull, den näst högsta klassen) utan i gulklassad del (av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde). Byggnaden ligger inom område som bedömts vara mindre känsligt för förändringar enligt känslighets- och tålighetsanalysen i kulturmiljöutredningen.

Befintlig länga i en våning som inrymmer Kulturskolan rivs och ersätts av två bostadshus i 5 våningar och en sammanbindande lägre del i 1 våning. Centrumbebyggelsen präglas av kontrasten mellan höga bostadshus och låga servicebyggnader. Denna kontrast försvinner i denna del av centrum. Stadsrummet blir mindre varierat.

Byggnaderna kommer att förtäta stadsrummet och påverka siktlinjer.

Husens utformning avviker från den ursprungliga bebyggelsens enkla saklighet, men kulörerna ska enligt förslaget anpassas till omgivningen vilket är positivt.

Förslaget innebär att stadsplanemönstret påverkas genom att:

- Gångbanor anläggs på ena sidan om lokalgatan Oslogatan.
- Huset får entréer mot en gata som tidigare var förbehållna biltrafik.
- Nya rörelsemönster skapas.
- Den strikta trafiksepareringen upphör i berörda delar av stadsdelen.

Sammanfattande bedömning

Variationen mellan höga hus och låga längor påverkas, men samtidigt finns variationen kvar i andra delar av centrum. Byggnaden som rivs är ett karaktäristiskt inslag i centrummiljön.

Stadsbilden blir tätare och ger färre möjligheter till utblickar.

Stadsplanemönstret förändras genom att Oslogatan blir tillgänglig för gångtrafikanter. Huvuddragen i stadsplanen består dock och förändringen bedöms inte påverka den historiska läsbarheten i stadsdelen *som helhet*.

Det är bra att kulörförslaget strävar efter anpassning till omgivande stadsrum. Utformningen bör studeras närmare i nästa skede.

Förslaget bör visualiseras genom fotomontage som visar hur den nya bebyggelsen upplevs från olika siktpunkter.

Sammanfattningsvis bedöms förslaget innebära små till måttliga negativa konsekvenser för kulturvärdena.

Kulturskolans byggnad som kommer att rivas om förslaget genomförs. Foto från gångbro mot sydost.

Foto mot nordost. I bildens mitt syns Kulturskolans låga byggnad, här föreslås de nya bostadshusen i 5 våningar placeras.

Foto från sydost med Kulturskolans byggnad i bildens mitt.

Foto från nordost mot kvarteret Oslo. De nya femvåningshusen kommer ligga bakom den låga längan som innehåller förskola.

Foto från återvändsgata sydväst om parkeringsdäcket i kv. Oslo. Kulturskolans låga vita byggnad syns i bildens högra del.

Ny bostadsbebyggelse i Ålesund 1

Placering: Över uppfartsramp i anslutning till befintlig parkeringsyta vid livsmedelshallen ICA i centrumområdets nordvästra utkant, i hörnet Norgegatan/Trondheimsgatan

Utformning: Hus i 16 våningar från torgnivå. Portik genom huset för uppfartsramp till centumparkeringen. Rampen och parkeringsdäcket byggs om. Entré, bostadskomplement och mindre lokal mot Trondheims- och Norgegatorna. Skissen visar ett punkthus i 16 våningar och en lägre del i 4 våningar med valmade sadeltak. Huset får entréer från Trondheimsgatan, som tidigare endast varit avsedd för biltrafik.

Kulörer: Enligt kulör- och materialbeskrivningen ska byggnaden bli en entrémarkör för Husby centrum och gestaltningen ska få ett tydligt grafiskt uttryck, där fasadmaterialet framträder med struktur och kulör. Hänsyn ska tas till omkringsliggande bebyggelse.

Utvidgning av befintlig livsmedelsbutik i Ålesund 2

En mindre utvidgning av ICA-butiken mot Trondheimsgatan.

Konsekvenser för kulturvärdena

Byggnaderna ligger inom kvarter som grönklassats (särskilt kulturhistoriskt värdefull, den näst högsta klassen) samt inom område som bedömts vara känsligt för förändringar och nybyggnader enligt känslighets- och tålighetsanalysen i kulturmiljöutredningen.

Om förslaget genomförs kommer den öppna ytan mellan centrum och Husbygårdsskolan att minska något. Ytan består idag av Trondheimsgatan och uppfartsrampen till parkeringsdäcket. Mellan gatan och rampen finns en gräsbevuxen slänt med träd och buskar. Slänten avslutas mot gatan med en smal trottoarliknande remsa, belagd med betongplattor.

Utblickar från Trondheimsgatan och gångbron mot kv. Lofoten påverkas i viss mån, detsamma gäller i motsatt riktning. Entrén till Husby centrum från väster präglas idag av de höga skivhusen. Från Norgegatan och gångbron över denna nordost om skolan, kommer det nya huset att delvis skymma raden av skivhus. Den befintliga rampen och parkeringsdäcket kommer byggas om.

Höghusets utformning avviker enligt förslaget från den ursprungliga bebyggelsens enkla saklighet, men kulörerna ska enligt förslaget anpassas till omgivningen.

ICA-butiken kommer utvidgas över lastzonen och parkeringen mellan Trondheimsgatan och den nuvarande butiken. Mellan parkeringen och gatan finns en gräsbevuxen remsa med träd och buskar.

Rampen och parkeringen/lastzonen utgör tillsammans med de gräsbevuxna partierna en öppen övergångszon mellan gatan och den täta bebyggelsen. De nya byggnadskropparna kommer påverka siktlinjer och göra att denna del av Husby upplevs mer kompakt.

Förslaget innebär att stadsplanemönstret påverkas genom att:

- Gångbanor anläggs på ena sidan om lokalgatan Trondheimsgatan.
- Huset får entréer mot en gata som tidigare var förbehållna biltrafik.
- Nya rörelsemönster skapas.
- Den strikta trafiksepareringen upphör i berörda delar av stadsdelen.

Sammanfattande bedömning

Området har bedömts vara särskilt kulturhistoriskt värdefull och känsligt för förändringar. Om bebyggelsen ska kompletteras är dock en placering i centrumområdets utkant att föredra.

Den föreslagna arkitekturen avviker helt från den ursprungliga och huset blir ett nytt tydligt tillägg. Samtidigt anges i förslaget att hänsyn ska tas till omkringliggande bebyggelse. Utformningen bör studeras närmare i nästa skede. Huset bör anpassas till miljön, men samtidigt redovisas som en ny årsring.

Trots att området är särskilt värdefullt och känsligt för förändringar bedöms ett höghus i detta läge inte innebära stora negativa konsekvenser för kulturvärdena. Förändring av den ursprungliga miljön innebär viss negativ påverkan, men kulturmiljön som helhet fragmentiseras inte utan kan fortfarande uppfattas. Med tanke på planerade påbyggnader av ett flertal parkeringsdäck i området (se ovan) är det dock negativt för kulturvärdena att ett ursprungligt däck inom ett grönklassat område förändras. Utvidgningen av ICA-butiken bedöms inte påverka kulturvärdena negativt.

Stadsplanemönstret förändras genom att Trondheimsgatan blir tillgänglig för gångtrafikanter. Huvuddragen i stadsplanen består dock och förändringen bedöms inte påverka den historiska läsbarheten i stadsdelen *som helhet*. De gräs- och trädbevuxna partierna närmast gatan bör bevaras.

Förslaget bör visualiseras genom fotomontage som visar hur den nya bebyggelsen upplevs från olika siktpunkter.

Sammanfattningsvis bedöms förslaget, beroende på utformning, innebära små till måttliga negativa konsekvenser för kulturvärdena.

Utsikt från gångbro mot nordost. Det planerade huset placeras över rampen som skymtar bakom lastbilen.

Parkeringsdäcket syns i bildens vänstra del. Bakom ICA syns det höga skivhuset som idag markerar entrén till Husby centrum från väster. ICA-buktiken byggs enligt planerna ut över lastzonen som syns i bildens nedre del.

Foto från gångbro över Norgegatan mot sydost. Till höger syns Husbygårdsskolan och mellan den och de bakomliggande skivhusen i centrum kommer det nya höghuset att sticka upp.

Ny bostadsbebyggelse i Kv. Bergen 1

Carnegie planerar att uppföra nya bostadshus i kv. Bergen 1, i Husby centrums sydöstra del. Underlag: D Carnegie & CO. Kv. Bergen, Husby. Situationsplan 2018-06-08. Argo Arkitekter.

Kv. Bergen, Husby. Situationsplan 2018-06-08. Argo Arkitekter.

Beskrivning av förslaget

Placering: På platsen för ett parkeringsdäck bakom (nordost om) en f.d. livsmedelsbutik (1) och i centrum vid Husbyparken, nära östra T-baneuppgången (2).

Utformning: Situationsplanen visar följande:

1: Ett bostadshus bestående av fyra byggnadskroppar som omsluter en "äppelgård" på tre sidor. I hörnet Bergengatan/Noregatan ligger ett hus i 16 våningar, övriga byggnader har 5 våningar.

2: Ett bostadshus i 5 våningar som ligger på platsen för en låg länga som idag innehåller en restaurang. Längan rivs delvis och den nya byggnaden läggs i vinkel mot längan. Mellan huset och T-banan bildas ett torg. Enligt start-PM ska bostadshuset inrymma lokaler i bottenvåningen.

Kulörer: Fasader mot omgivande bostadskvarter föreslås få mörka och mättade kulörer som anknyter till befintliga bostadshus. Mot gårdarna ljusa kulörer som anknyter till befintliga ljusa kulörer.

Konsekvenser för kulturvärdena

De nya byggnaderna ligger inte inom kvarter som grönklassats (särskilt kulturhistoriskt värdefull, den näst högsta klassen) utan i gulklassad del (av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde). Huset ligger dock i anslutning till den grönklassade kyrkan.

Byggnaderna ligger inom område som bedömts vara mindre känsligt för förändringar enligt känslighets- och tålighetsanalysen i kulturmiljöutredningen.

1. Hus i 5-16 våningar: Parkeringsdäcket ersätts av bostadsbebyggelse. I hörnet placeras ett höghus som kommer att bli ett nytt landmärke och markera entrén till Husby centrum från nordost. Byggnadskomplexet kommer att skymma de befintliga skivhusen från Bergengatan och gångbron över gatan - och från kv. Dovre. Från kv. Tönsberg nordost om Norgegatan kan den nya bebyggelsen skymma något av utblicken mot Husbyparken.

Husens utformning är inte känd i dagsläget, men kulörerna ska enligt förslaget anpassas till omgivningen, vilket är positivt.

Förslaget innebär att stadsplanemönstret påverkas genom att:

- En gångbana anläggs på ena sidan om lokalgatan Bergengatan.
- Huset får entréer mot en gata som tidigare var förbehållna biltrafik.
- Nya rörelsemönster skapas.
- Den strikta trafiksepareringen upphör i berörda delar av stadsdelen.

Sammanfattande bedömning

Om bebyggelsen ska kompletteras är en placering i centrumområdets utkant att föredra. Att bygga på platsen för parkeringsdäcket innebär att en öppen yta försvinner och miljön bli mer kompakt. Huset kommer att påverka siktlinjer. Den karaktäristiska raden av skivhus blir mindre anslående och mindre tydlig betraktad från sydost.

Ett av de karaktäristiska parkeringsdäcken försvinner.

Stadsplanen påverkas men huvuddragen består och förändringen bedöms inte påverka den historiska läsbarheten i stadsdelen *som helhet*.

Det är bra att kulörförslaget strävar efter anpassning till omgivande stadsrum. Utformningen bör studeras närmare i nästa skede.

Sammanfattningsvis bedöms förslaget innebära små till måttliga negativa konsekvenser för kulturvärdena.

2. Hus i 5 våningar: Den låga länga som är förbunden med ett av skivhusen rivs delvis och ersätts av ett nytt bostadshus i 5 våningar som placeras i vinkel mot längan. Byggnaden som rivs är ett karaktäristiskt inslag i centrummiljön.

Huset kommer att skymma en del av utsikten mot norr och nordost från Husbyparken.

Husens utformning är inte känd i dagsläget, men kulörerna ska enligt förslaget anpassas till omgivningen, vilket är positivt.

Sammanfattande bedömning

Variationen mellan höga hus och låga längor påverkas, men samtidigt finns variationen kvar i andra delar av centrum.

Stadsbilden blir tätare och ger färre möjligheter till utblickar.

Det är bra att kulörförslaget strävar efter anpassning till omgivande stadsrum. Utformningen bör studeras närmare i nästa skede.

Sammanfattningsvis bedöms förslaget innebära små till måttliga negativa konsekvenser för kulturvärdena.

Båda förslagen bör visualiseras genom fotomontage som visar hur den nya bebyggelsen upplevs från olika siktpunkter.

Parkeringsyta i kv. Bergen. Här planerar Carnegie att uppföra ett bostadshus i 5-16 våningar.

Parkeringsyta framför de höga skivhusen som markerar Husby centrum. Här planerar Carnegie att uppföra ett bostadshus i 5-16 våningar. Foto mot nordväst

Foto från kv. Dovre mot parkeringsdäcket.

Utsikt från kv. Tönsberg mot parkeringsdäcket i hörnet Norgegatan/Bergengatan.

Parkeringsdäcket. Foto mot sydost och kv. Dovre.

Befintlig länga som bl.a. innehåller restaurang rivs delvis. Ett nytt bostadshus placeras vinkelrätt mot längan, parallellt med de höga skivhusen. Foto mot norr.

Utsikt från Husbyparken mot norr.

Utsikt från Husbyparken mot nordost. Enligt situationsplanen kommer den nya byggnaden uppföras något till vänster om bildens mitt, och alltså lämna en öppning mellan skivhusen.

Foto mot sydost. Husbyparken till höger i bild och den befintliga längan till vänster. Delar av längan ska rivas och här kommer det nya femvåningshuset att uppföras med gaveln mot Edvard Griegsgången, enligt förslaget.

Detaljplaneprojekt Ålesund, m.fl. Konsekvenser för kulturvärdena – sammanfattning

Sammanfattningen avser förändringar i Bergen 2, Ålesund 1 och 2, Oslo 9 samt Bergen 1.

De berörda kvarteren, utom kv. Ålesund, ligger inom område som gulklassats av Stockholms stadsmuseum, vilket innebär att bebyggelsen bedömts vara av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde. Ålesund 1 och 2 ligger inom kvarter som grönklassats (bebyggelse som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt), den näst högsta klassen.

När det gäller den känslighets- och tålighetsanalys som utfördes av Bjerking inom ramen för kulturmiljöutredningen har kv. Ålesund bedömts vara känsligt för förändringar och övriga kvarter mindre känsliga.

Att bygga på platsen för parkeringsdäcken innebär att öppna ytor försvinner och miljön bli mer kompakt. Den karaktäristiska raden av skivhus i centrum blir mindre anslående och mindre tydlig betraktad från sydost och nordväst. Två nya höghus kommer medföra en ny siluett för Husby. Om bebyggelsen ska kompletteras är en placering i centrumområdets utkant dock att föredra.

Förtätningarna kommer påverka den ursprungliga variationen mellan höga hus och låga längor i de berörda delarna och kan komma begränsa möjligheten till utblickar. Från Husbyparken i sydväst kan den nya byggnaden i Bergen 2 komma att uppfattas som en mur bakom kyrkan, idag avtecknar sig kyrkans siluett mot en fri rymd.

Husens utformning avviker från den ursprungliga bebyggelsens enkla saklighet. Det är bra att kulörförslagen strävar efter anpassning till omgivande stadsrum. Utformningen bör studeras närmare i nästa skede.

Den strikt tillämpade trafiksepareringen upphör när lokalgator som tidigare endast varit avsedd för biltrafik blir tillgängliga för gångtrafikanter. Huvuddragen i stadsplanen består dock och förändringen bedöms inte påverka den historiska läsbarheten i stadsdelen *som helhet*.

Förslaget bör visualiseras genom fotomontage som visar hur den nya bebyggelsen upplevs från olika siktpunkter.

Ny galleria vid norra tunnelbaneuppgången, Ålesund 1

Underlag: Svenska Bostäder. Husby centrum. T-banegalleria. Skiss 2017-05-10. ÅWL Arkitekter.
Fotomontage 2017-06-05. ÅWL Arkitekter.

Beskrivning av förslaget

Tunnelbanehallen och utrymmet mellan T-baneuppgången och skivhuset i sydost upplevs, enligt boende i området, som en otrygg plats. Svenska bostäder har genom ÅWL arkitekter tagit fram ett förslag som innebär att den befintliga T-banehallen rivs och ersätts av en ny större byggnad som även täcker det öppna mellanrummet. Hallen kommer ansluta till befintliga lågdelar på kringliggande hus. Rulltrappa, hiss och biljetthall kommer att bevaras i nuvarande läge och byggnaden kompletteras med en galleria.

Placering: Placeringen är densamma som den nuvarande T-baneuppgången. Byggnaden får en i huvudsak rektangulär planform och den kommer inte inskränka på torgytan mot sydväst.

Utformning: Den nya byggnaden kommer till stor del att få fasad av glaspartier med större genomsiktighet än den nuvarande. Syftet är att öka tryggheten. Taket föreslås delvis täckas med sedum.

Områdesbeskrivning ur kulturmiljöutredningen, utdrag

Tunnelbanehallen ligger inom delområde 8, kv. Bergen, Ålesund. I centrum finns flera torgbildningar, bl.a. vid tunnelbanans bägge uppgångar. Vid norra tunnelbaneuppgången ligger en livsmedelsbutik. Vid en större torgbildning finns restaurang, kafé och Folkets Husby Träff. Längs med Edvard Griegsgången finns småbutiker, bibliotek och ungdomsgård mm.

Värdebärande karaktärsdrag

- De höga skivhusen i centrum kontrasterar mot de lägre omgivande bostadskvarteren. De låga sammanbindande husen mellan de höga skivhusen skapar varierade stadsrum.
- Medvetet genomförd färgsättning (i kv. Ålesund) med ljusa fasader i gult och ljusblått med gröna, röda och blå fält som kontrast mot de omkringliggande bostadskvarterens mörkare fasader.
- Markbehandling med hårdgjorda ytor av cementplattor och smågatsten, dekorativa anläggningar med bl.a. fontän samt planteringar.
- Edvard Griegsgången och Norgegatan som löper genom och parallellt med centrum, med fortsättning i angränsande stadsdelar, är ett uttryck för bandstadsplanen.

Tunnelbanehallen omnämndes inte specifikt i kulturmiljöutredningen. Stationen som togs i bruk den 5 juni 1977 är ritad av SL:s arkitektkontor genom arkitekterna Michael Granit och Per H. Reimers.

Hallen har en tidstypisk utformning med glaspartier och täckta partier inom en bärande konstruktion av stålbalkar. Vid torget finns bänkar och här växer ett antal träd.

Konsekvenser för kulturvärdena

Tunnelbaneuppgången ligger inom den del av Husby som är grönklassad, d.v.s. som har bedömts vara särskilt kulturhistoriskt värdefull. Själva T-banehallen är dock gulmarkerad, vilket innebär att den bedömts ha positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde.

Området har i kulturmiljöutredningen bedömts vara välbevarat och känsligt för förändringar och nybyggnader.

Torgen längs Edward Griegsgången har stora rumsliga kvalitéer. Den nya byggnaden kommer inte inkräkta på torgbildningen vid norra T-baneuppgången. De befintliga träden kan bevaras. Att bygga i den öppna ytan mellan T-banehallen och skivhuset påverkar inte kulturvärdet negativt.

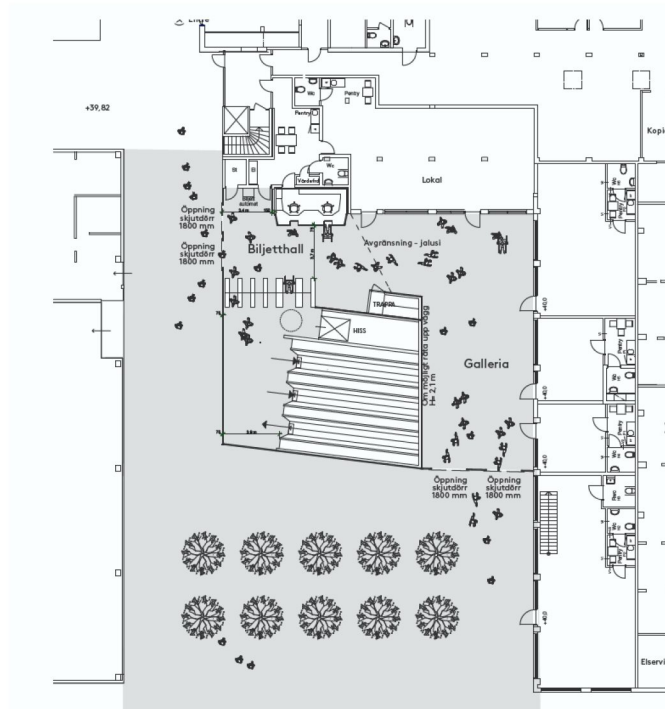
Förslaget innebär att den ursprungliga T-banehallen kommer rivas, vilket är negativt för kulturvärdena och det minskar den historiska läsbarheten i området. Den södra T-banehallen finns dock kvar.

Den nya byggnadens utformning ger genom mängden glas i fasaden ett lätt intryck. Den avviker därmed från den ursprungliga, som visserligen innehåller glaspartier, men där konstruktionen tydligt redovisas med hjälp av yttre stålbalkar. Sedum är ett nytt material i sammanhanget.

Sammanfattande bedömning

Det är negativt för kulturvärdena att den ursprungliga T-banehallen rivs, men den nya hallen inkräktar inte på torgytan och den lätta utformningen med stora glasytor innebär att det blir ett diskret tillägg till den befintliga miljön. Takbeläggningen med sedum skulle med fördel kunna ersättas med ett material som anknyter till den befintliga miljön.

Sammanfattningsvis bedöms förslaget innebära små till måttliga negativa konsekvenser för kulturvärdena.

Svenska Bostäder. Husby centrum. T-banegalleria. Skiss 2017-05-10. ÅWL Arkitekter.

Den befintliga tunnelbanehallen.

Förslag till nybyggnad. Fotomontage 2017-06-05. ÅWL Arkitekter.

